ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2022
COM(2022) 243 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Έκτη ετήσια έκθεση σχετικά με τη Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή 1
1.1. Η Τουρκία και η προσφυγική κρίση 1
1.2. Η απόκριση της ΕΕ στην κρίση και η θέσπιση της διευκόλυνσης 3
2. Η λειτουργία της διευκόλυνσης 6
3. Χρηματοδοτική ικανότητα, διάρκεια και φύση της χρηματοδότησης 7
4. Εφαρμογή της διευκόλυνσης 9
5. Παρακολούθηση και αξιολόγηση 17
6. Έλεγχος 17
7. Επικοινωνία και δημοσιότητα 19
8. Συμπέρασμα και επόμενα βήματα 20

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 της απόφασης της Επιτροπής, της 24ης Νοεμβρίου 2015[1], για τον συντονισμό των ενεργειών της Ένωσης και των κρατών μελών μέσω συντονιστικού μηχανισμού (στο εξής: απόφαση), η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τακτά διαστήματα σχετικά με την εφαρμογή της διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες στην Τουρκία (στο εξής: διευκόλυνση). Κατά το άρθρο 8 παράγραφος 2 της απόφασης, η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της διευκόλυνσης. Η πρώτη ετήσια έκθεση για τη διευκόλυνση δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2017[2]. Όλες οι ετήσιες εκθέσεις διατίθενται στον ιστότοπο της διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες[3]. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της παρούσας έκθεσης ήταν ο Φεβρουάριος του 2022.

1.1.Η Τουρκία και η προσφυγική κρίση

Λόγω της γεωγραφικής θέσης της, η Τουρκία αποτελεί κατεξοχήν χώρα υποδοχής και διέλευσης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Η χώρα φιλοξενεί περισσότερα από τέσσερα εκατομμύρια πρόσφυγες, τον μεγαλύτερο αριθμό παγκοσμίως. Στον αριθμό αυτόν περιλαμβάνονται περισσότεροι από 3,7 εκατομμύρια καταγεγραμμένοι Σύριοι πρόσφυγες[4] και 330 000 καταγεγραμμένοι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο κυρίως από το Αφγανιστάν, το Ιράκ, το Ιράν και τη Σομαλία[5][6]. Αυτός ο πολύ μεγάλος αριθμός ατόμων είχε σημαντικό

[1] Απόφαση της Επιτροπής C(2015) 9500, της 24.11.2015, για τον συντονισμό των ενεργειών της Ένωσης και των κρατών μελών μέσω συντονιστικού μηχανισμού, της διευκόλυνσης στήριξης της Τουρκίας για τους πρόσφυγες, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση C(2016) 855 της Επιτροπής της 10.2.2016.
[2] http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/EL/COM-2017-130-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF
[3] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en
[4] https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27
[5] https://en.goc.gov.tr/irregular-migration
[6] Μια ιδιαιτερότητα του τουρκικού συστήματος ασύλου είναι το γεγονός ότι η χώρα έχει κυρώσει με επιφύλαξη το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951. Συνεπώς, στη συντριπτική

αντίκτυπο στις κοινότητες υποδοχής. Ο παρατεταμένος εκτοπισμός Σύριων προσφύγων και ο αυξανόμενος αριθμός παράτυπων αφίξεων από το Αφγανιστάν στην Τουρκία, μετά την κρίση το καλοκαίρι του 2021, θέτουν όλο και μεγαλύτερες προκλήσεις για την κοινωνική συνοχή μεταξύ προσφύγων, μεταναστών και κοινοτήτων υποδοχής, ιδίως σε ένα πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από την οικονομική κάμψη και από τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στην αγορά εργασίας.

Η Τουρκία εξακολουθεί να καταβάλει πολύ σημαντικές προσπάθειες για τη φιλοξενία και την κάλυψη των αναγκών περισσότερων από τέσσερα εκατομμύρια προσφύγων και μεταναστών, και έχει επαναλάβει τη δέσμευσή της για την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ–Τουρκίας του Μαρτίου 2016[7]. Αντίθετα με όσα αναμένονταν, η Τουρκία δεν δέχθηκε μαζική εισροή μεταναστών και προσφύγων ως συνέπεια της επιδείνωσης της κατάστασης της ασφάλειας στο Αφγανιστάν. Ωστόσο, η πίεση συνεχίζεται κατά μήκος των συνόρων Τουρκίας–Ιράν. Η δήλωση συνέχισε να επιτυγχάνει συγκεκριμένα αποτελέσματα το 2021, καθώς περιόρισε τις παράτυπες και επικίνδυνες διελεύσεις και έσωσε ανθρώπινες ζωές στο Αιγαίο Πέλαγος. Ωστόσο, το 2021, οι αφίξεις αντικανονικών μεταναστών αυξήθηκαν στις περισσότερες διαδρομές σε σύγκριση με το 2020· με 11 865 ή κατά 92 % στην Κύπρο, με 12 916 ή περισσότερο από 200 % στην Ιταλία, και με 936 ή περισσότερο από 300 % στη Βουλγαρία. Ωστόσο, οι αφίξεις στην Ελλάδα μειώθηκαν στις 7 443, σημειώθηκε δηλαδή μείωση 47 %. Οι αυξήσεις το 2021 θα μπορούσαν να οφείλονται εν μέρει στην άρση των μέτρων που ελήφθησαν από τις χώρες της περιοχής το 2020 για την ανάσχεση της πανδημίας. Επιπλέον, παρότι η επανεγκατάσταση των προσφύγων στα κράτη μέλη της ΕΕ ξεκίνησε εκ νέου ύστερα από μια σύντομη διακοπή λόγω της πανδημίας COVID-19, η Τουρκία διατήρησε την αναστολή των επιστροφών από τα ελληνικά νησιά που επιβλήθηκε τον Μάρτιο του 2020.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου και του Ιουνίου 2021 υπενθύμισε το στρατηγικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ένα σταθερό και ασφαλές περιβάλλον στην Ανατολική Μεσόγειο και για την ανάπτυξη συνεργατικής και αμοιβαίως επωφελούς σχέσης με την Τουρκία[8]. Οι ηγέτες της ΕΕ πρότειναν να καλλιεργηθεί μια πιο θετική δυναμική στις σχέσεις ΕΕ–Τουρκίας. Για τον σκοπό αυτό, εξέφρασαν την ετοιμότητά τους να συνεργαστούν με την Τουρκία με σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο σε ορισμένους τομείς κοινού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης. Τον Οκτώβριο του 2021, πραγματοποιήθηκε στην Άγκυρα διάλογος υψηλού επιπέδου ΕΕ–Τουρκίας για τη μετανάστευση και την ασφάλεια.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2021 κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει αμέσως επίσημες προτάσεις για τη συνέχιση της χρηματοδότησης υπέρ των Σύριων προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής στην Τουρκία, στην Ιορδανία, στον Λίβανο και σε άλλα σημεία της περιοχής, σύμφωνα με τη δήλωση των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2021 και στο πλαίσιο της συνολικής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ. Η Επιτροπή κινητοποίησε 3 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2023.

πλειονότητά τους, οι πρόσφυγες στην Τουρκία δεν μπορούν να αιτηθούν τη χορήγηση πλήρους καθεστώτος πρόσφυγα, αλλά μόνο τη χορήγηση «υπό όρους καθεστώτος πρόσφυγα», το οποίο, εφόσον χορηγηθεί, περιορίζει την παραμονή στη χώρα μέχρι τη στιγμή που ένας αναγνωρισμένος πρόσφυγας «επανεγκατασταθεί σε τρίτη χώρα».

[7] http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

[8] https://www.consilium.europa.eu/media/50763/2425-06-21-euco-conclusions-en.pdf

Κινητοποίησε επίσης 860 εκατ. EUR στο τέλος του 2021 για την παροχή στήριξης στους τομείς των βασικών αναγκών, της εκπαίδευσης και της διαχείρισης της μετανάστευσης. Όσον αφορά τη δεύτερη δόση της διευκόλυνσης, ο προγραμματισμός της δέσμης των 3 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2023 αναμένεται να συνεχίσει να αντικατοπτρίζει τη μετάβαση από την ανθρωπιστική στήριξη στην αναπτυξιακή βοήθεια.

1.2.Η απόκριση της ΕΕ στην κρίση και η θέσπιση της διευκόλυνσης

Το 2015, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της αποφάσισαν να ενισχύσουν την πολιτική και οικονομική συμβολή τους στη στήριξη των προσπαθειών της Τουρκίας να φιλοξενήσει πρόσφυγες. Η Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στο αίτημα κρατών μελών της ΕΕ για χορήγηση σημαντικής πρόσθετης χρηματοδότησης για τη στήριξη των προσφύγων στην Τουρκία, θέσπισε τη διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία με την απόφαση της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 2015, η οποία τροποποιήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2016[9] και εκ νέου στις 14 Μαρτίου και στις 24 Ιουλίου 2018. Η διευκόλυνση είναι ένας μηχανισμός που αποσκοπεί στον συντονισμό της κινητοποίησης των πόρων που διατίθενται στο πλαίσιο τόσο του προϋπολογισμού της ΕΕ όσο και επιπρόσθετων συνεισφορών από τα κράτη μέλη που ενσωματώνονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ ως εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό. Τα κράτη μέλη ανέλαβαν την πολιτική δέσμευση να παρέχουν εθνικές συνεισφορές στο πλαίσιο της κοινής αντίληψης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εγκρίθηκε από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών στις 3 Φεβρουαρίου 2016 και επικαιροποιήθηκε επ' ευκαιρία της συμφωνίας για τη δεύτερη δόση της διευκόλυνσης[10]. Επίσης, με την κοινή αντίληψη θεσπίζεται ένα πλαίσιο προϋποθέσεων. Για την πρώτη δόση της διευκόλυνσης (2016-2017) διατέθηκαν συνολικά 3 δισ. EUR. Το ποσό των 3 δισ. EUR διατέθηκε επιπλέον των 345 εκατ. EUR[11] που είχε ήδη διαθέσει η Επιτροπή στην Τουρκία αποκρινόμενη στη συριακή προσφυγική κρίση πριν από την έναρξη λειτουργίας της διευκόλυνσης και επιπροσθέτως της διμερούς βοήθειας των κρατών μελών. Συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους 3 δισ. EUR διατέθηκε για τη δεύτερη δόση της διευκόλυνσης (2018-2019), με αποτέλεσμα να αυξηθεί το συνολικό ποσό της διευκόλυνσης στα 6 δισ. EUR. Η διευκόλυνση τέθηκε σε λειτουργία στις 17 Φεβρουαρίου 2016 με την πρώτη συνεδρίαση της διευθύνουσας επιτροπής της διευκόλυνσης. Σε συνέχεια της εν λόγω συνεδρίασης, η Επιτροπή έδρασε ταχέως προκειμένου να αναθέσει μέσω συμβάσεων τα πρώτα έργα στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή είχε διαθέσει το πλήρες επιχειρησιακό κονδύλιο της διευκόλυνσης. Από το συνολικό ποσό των 6 δισ. EUR, έχουν εκταμιευθεί μέχρι σήμερα περισσότερα από 4,6 δισ. EUR.

Στις 18 Μαρτίου 2016, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας επανεπιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους για την εφαρμογή του κοινού σχεδίου δράσης και συμφώνησαν επί περαιτέρω μέτρων με στόχο την εμβάθυνση των σχέσεων Τουρκίας–ΕΕ και την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης. Η Τουρκία και η Ευρωπαϊκή Ένωση

[9] Απόφαση της Επιτροπής C(2016) 60/03, της 10.2.2016, σχετικά με τη Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία, για την τροποποίηση της απόφασης C(2015) 9500 της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 2015.
[10] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf
[11]Χρηματοδότηση που κινητοποιήθηκε κατά την περίοδο 2013-2015 στο πλαίσιο των διαφόρων μηχανισμών εξωτερικής χρηματοδότησης, ήτοι του Μέσου Ανθρωπιστικής Βοήθειας (HUMA), του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) και του Μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP), συμπεριλαμβανομένων ορισμένων δράσεων που υλοποιήθηκαν από το καταπιστευματικό ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης (EUTF).

αναγνώρισαν ότι απαιτούνταν περαιτέρω ταχείες και αποφασιστικές προσπάθειες. Ειδικότερα, στη δήλωση ΕΕ–Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016[12] (στο εξής: δήλωση) απευθύνθηκε έκκληση, μεταξύ άλλων, για παύση της αντικανονικής μετανάστευσης από την Τουρκία στην ΕΕ, με την εξάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου των διακινητών και την παροχή στους μετανάστες μιας εναλλακτικής λύσης, ώστε να μη βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή τους, καθώς και για επιτάχυνση της εφαρμογής της διευκόλυνσης. Το 2021 ο συνολικός αριθμός αφίξεων από την Τουρκία στην Ελλάδα, την Ιταλία και τη Βουλγαρία ανήλθε σε 21 295, σε σύγκριση με 18 402 αφίξεις το 2020 (αύξηση 16 %). Καταγράφηκαν 7 443 αφίξεις στην Ελλάδα σε σύγκριση με 13 979 αφίξεις το 2020 (μείωση 47 %)· 12 916 στην Ιταλία σε σύγκριση με 4 191 το 2020 (αύξηση άνω του 200 %) και 936 στη Βουλγαρία σε σύγκριση με 232 το 2020 (αύξηση άνω του 300 %). Η μεταναστευτική οδός από την Τουρκία προς την Κύπρο συνέχισε να εμφανίζει έντονη δραστηριότητα. Το 2021 ο συνολικός αριθμός των παράτυπων αφίξεων στις περιοχές της Κύπρου που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης ανήλθε σε 11 685 (10 918 μετά τη διέλευση της Πράσινης Γραμμής από τις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές), αριθμός που αντιπροσωπεύει αύξηση κατά 92 % σε σύγκριση με το 2020.

Η Τουρκία εξακολούθησε να δέχεται σημαντική μεταναστευτική πίεση, η οποία, έπειτα από την πτώση που σημειώθηκε το 2020 ως συνέπεια της πανδημίας COVID-19, αυξήθηκε εκ νέου το 2021. Από τον Μάρτιο του 2021, τα μηνιαία ποσοστά συλλήψεων στο εσωτερικό της Τουρκίας είναι υψηλότερα σε σύγκριση με τις αντίστοιχες περιόδους αναφοράς το 2020. Η εφαρμογή του προγράμματος επανεγκατάστασης «ένας προς έναν» στο πλαίσιο της δήλωσης συνεχίστηκε. Στο διάστημα μεταξύ Απριλίου 2016 και Φεβρουαρίου 2022, 32 562 Σύριοι πρόσφυγες επανεγκαταστάθηκαν από την Τουρκία στην ΕΕ. Από το 2016 έχουν επιστραφεί από τα ελληνικά νησιά στην Τουρκία 2 140 μετανάστες, στο πλαίσιο της δήλωσης. Δεδομένου ότι οι τουρκικές αρχές δεν έχουν ανακαλέσει την απόφασή τους του Μαρτίου 2020 για αναστολή, λόγω της πανδημίας COVID-19, των επιχειρήσεων επιστροφής στο πλαίσιο της δήλωσης, καμία επιχείρηση επιστροφής δεν πραγματοποιήθηκε το 2021. Μολονότι οι επανεγκαταστάσεις από την Τουρκία ξεκίνησαν εκ νέου τον Ιούλιο του 2020, οι επιστροφές από την Ελλάδα παραμένουν σε αναστολή. Σε απάντηση στα επανειλημμένα αιτήματα των ελληνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την επανέναρξη των επιχειρήσεων επιστροφής, η Τουρκία δήλωσε ότι καμία επιχείρηση επιστροφής δεν θα πραγματοποιηθεί, εάν δεν παύσουν οι καταγγελλόμενες επαναπροωθήσεις κατά μήκος των ελληνοτουρκικών συνόρων και η Ελλάδα δεν ανακαλέσει την απόφασή της να θεωρεί την Τουρκία ασφαλή τρίτη χώρα[13].
Το εθελοντικό πρόγραμμα εισδοχής για ανθρωπιστικούς λόγους, το οποίο αναμένεται να ενεργοποιηθεί μόλις σταματήσουν ή τουλάχιστον μειωθούν σημαντικά και με βιώσιμο τρόπο οι παράτυπες διελεύσεις μεταξύ Τουρκίας και ΕΕ, δεν έχει ακόμη ενεργοποιηθεί από τα κράτη μέλη.

[12]http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

[13] Σύμφωνα με νέα ελληνική υπουργική απόφαση, η Τουρκία θα θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για αιτούντες άσυλο από το Πακιστάν, το Μπανγκλαντές, τη Συρία, το Αφγανιστάν και τη Σομαλία. Αιτήσεις από τις ανωτέρω εθνικότητες μπορεί, επομένως, να θεωρηθούν απαράδεκτες σε αυτήν τη βάση, και οι αιτούντες θα επιστρέφονται στην Τουρκία, όπου θεωρείται ότι είναι ασφαλείς και έχουν τη δυνατότητα να αιτηθούν καθεστώς πρόσφυγα.

COVID-19

Η πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην Τουρκία. Όταν εκδηλώθηκε η κρίση στην Τουρκία τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή επικοινώνησε με τις τουρκικές αρχές για να διερευνήσει αν απαιτείτο ειδική στήριξη της ΕΕ για την αντιμετώπισή της. Οι τουρκικές αρχές επιβεβαίωσαν την πρόθεσή τους να συνεχίσουν τα έργα στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και του τακτικού διμερούς Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ), όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί. Η Επιτροπή συμφώνησε, σε στενή διαβούλευση με τις τουρκικές αρχές, να κινητοποιηθούν οι αποταμιεύσεις της διευκόλυνσης για σκοπούς που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 με τη μορφή συμπληρωματικών ενισχύσεων σε υφιστάμενα παρά σε νέα έργα. Η Επιτροπή επικοινώνησε επίσης με τους εταίρους υλοποίησης της διευκόλυνσης για την εκτίμηση των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στα έργα της διευκόλυνσης. Σε συνέχεια αυτής της διαβούλευσης, η περίοδος υλοποίησης των έργων στο πλαίσιο του ειδικού μέτρου του 2016 ύψους 1,6 δισ. EUR παρατάθηκε έως το τέλος του Ιουνίου 2025, γεγονός που αναμένεται να επιτρέψει την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων όλων των σχετικών έργων.

Έως το τέλος του 2021 περίπου 83 εκατ. EUR είχαν ανακατευθυνθεί σε παρεμβάσεις ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και σε μέτρα κοινωνικοοικονομικής στήριξης για τον μετριασμό του αντικτύπου της COVID-19 στο πλαίσιο της διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες (από το συνολικό ποσό των 133 εκατ. EUR των ανακατευθυνόμενων παρεμβάσεων της ΕΕ στο πλαίσιο όλων των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ). Οι δράσεις περιλάμβαναν την ενεργοποίηση αποθεματικού για απρόβλεπτα ύψους 4,7 εκατ. EUR στο πλαίσιο του έργου SIHHAT I για τον εξοπλισμό των κέντρων υγείας για μετανάστες με προστατευτικό εξοπλισμό και απολυμαντικά. Επιπλέον, στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού σκέλους της διευκόλυνσης, ανακατανεμήθηκαν περισσότερα από 63 εκατ. EUR για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας λόγω της COVID-19 σε μια σειρά έργων. Ειδικότερα, τόσο το Κοινωνικό Δίχτυ Ασφαλείας Έκτακτης Ανάγκης (ESSN) όσο και το πρόγραμμα για την υπό όρους μεταφορά χρημάτων για την εκπαίδευση (CCTE) παρείχαν συμπληρωματική χρηματική στήριξη στους δικαιούχους τους. Στο πλαίσιο του ESSN, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 2020 χορηγήθηκαν δύο συμπληρωματικές ενισχύσεις ύψους 500 τουρκικών λιρών (TL) για περισσότερους από 1,75 εκατ. μεμονωμένους πρόσφυγες (308 000 νοικοκυριά), συνολικού ύψους άνω των 40 εκατ. EUR. Στο πλαίσιο του έργου του CCTE, χορηγήθηκε, στις 30 Νοεμβρίου 2020, συμπληρωματική ενίσχυση ύψους 85 TL σε όλους τους επιλέξιμους δικαιούχους του CCTE, ανεξαρτήτως ηλικίας και τάξης, ως εφάπαξ πληρωμή. Συνολικά, 518 794 παιδιά επωφελήθηκαν από αυτή την επιπλέον συμπληρωματική ενίσχυση. Επιπλέον, παρασχέθηκε επίσης χρηματική βοήθεια σε 88 779 νοικοκυριά (414 459 άτομα) που δεν ήταν δικαιούχοι του ESSN μέσω εθνικής δράσης που υλοποιήθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) από κοινού με τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης της Μετανάστευσης (DGMM), με συνεισφορά ύψους 16,7 εκατ. EUR από χρηματοδότηση για ανθρωπιστική βοήθεια εκτός της διευκόλυνσης. Στο πλαίσιο του Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, η βοήθεια για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 επικεντρώθηκε στην προμήθεια μέσων ατομικής προστασίας, στην επιγραμμική και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στις τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας και στην ψυχοκοινωνική στήριξη.

2. Η λειτουργία της διευκόλυνσης

Η διευκόλυνση είναι ένας μηχανισμός συντονισμού που επιτρέπει την ταχεία, αποτελεσματική και αποδοτική κινητοποίηση της βοήθειας της ΕΕ προς τους πρόσφυγες στην Τουρκία. Η διευκόλυνση επιτρέπει τη βέλτιστη κινητοποίηση των υφιστάμενων μηχανισμών χρηματοδότησης της ΕΕ, υπό μορφή ανθρωπιστικής και/ή αναπτυξιακής βοήθειας, ώστε οι ανάγκες των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής να αντιμετωπίζονται με ολοκληρωμένο και συντονισμένο τρόπο[14].

Η διευθύνουσα επιτροπή της διευκόλυνσης παρέχει στρατηγικές κατευθύνσεις για τις προτεραιότητες, τις κατηγορίες ενεργειών προς στήριξη, τα ποσά που πρόκειται να διατεθούν και τους μηχανισμούς χρηματοδότησης που πρόκειται να κινητοποιηθούν, καθώς και, κατά περίπτωση, για τους όρους σχετικά με την υλοποίηση, εκ μέρους της Τουρκίας, των δεσμεύσεών της βάσει του κοινού σχεδίου δράσης ΕΕ–Τουρκίας της 29ης Νοεμβρίου 2015 (στο εξής: κοινό σχέδιο δράσης)[15]. Το 2021, ήτοι το έκτο έτος εφαρμογής της διευκόλυνσης, πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις της διευθύνουσας επιτροπής, συγκεκριμένα στις 30 Ιουνίου 2021 και στις 17 Δεκεμβρίου 2021. Λόγω της πανδημίας COVID-19, οι εν λόγω συνεδριάσεις πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά.

Οι βασικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή της διευκόλυνσης είναι η ταχύτητα, η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα, καθώς και η παράλληλη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Σημαντική είναι, επίσης, η βιωσιμότητα των παρεμβάσεων της διευκόλυνσης, όπως και η από κοινού ανάληψη ευθυνών με τις τουρκικές αρχές. Οι τομείς προτεραιότητας για παροχή βοήθειας προσδιορίστηκαν με βάση μια περιεκτική και ανεξάρτητη αξιολόγηση των αναγκών[16], με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες ομάδες. Η αξιολόγηση των αναγκών επικαιροποιήθηκε το 2018[17].

Η διευκόλυνση συντονίζει τη χρηματοδότηση που προέρχεται από τους παρακάτω μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης[18]: την ανθρωπιστική βοήθεια[19], τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας[20], τον Μηχανισμό Αναπτυξιακής Συνεργασίας[21], τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας[22] και τον Μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη[23]. Τα μέτρα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης υλοποιούνται

[14] Απόφαση της Επιτροπής C(2015) 9500 της 24.11.2015, άρθρο 2 — Στόχοι της διευκόλυνσης.
[15] Βλ. άρθρο 5 παράγραφος 1 της απόφασης της Επιτροπής C(2015) 9500, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση της Επιτροπής C(2016) 855.
[16] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf
[17] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[18]Οι συνεισφορές του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας και του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) μεταφέρθηκαν αντίστοιχα και τέθηκαν σε εφαρμογή στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και του Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ. Καταρχήν, όλες οι συνεισφορές από τη διευκόλυνση προς το EUTF (από τον ΜΠΒ και σε μικρό βαθμό από τον ΜΑΣ) διενεργήθηκαν ως μη ανθρωπιστική βοήθεια.
[19] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Συμβουλίου σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια, ΕΕ L 163 της 2.7.1996, σ. 1.
[20] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας, ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 27.
[21] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 233/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας, ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 44.
[22] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας, ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 11.
[23] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη, ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 1.

σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς κανόνες και κανονισμούς της που ισχύουν τόσο για την άμεση όσο και για την έμμεση διαχείριση.

Η υλοποίηση της βοήθειας εξαρτάται από την αυστηρή συμμόρφωση της Τουρκίας προς τις δεσμεύσεις που προβλέπονται στο κοινό σχέδιο δράσης και στη δήλωση.

3. Χρηματοδοτική ικανότητα, διάρκεια και φύση της χρηματοδότησης

Ο συνολικός προϋπολογισμός που συντονίζει η διευκόλυνση ανέρχεται σε 6 δισ. EUR, τα οποία κινητοποιούνται σε δύο δόσεις. Τα έργα στο πλαίσιο της πρώτης και δεύτερης δόσης θα διαρκέσουν έως τα μέσα του 2025 το αργότερο (με πολλά από τα έργα της πρώτης δόσης να έχουν ήδη ολοκληρωθεί και τα περισσότερα έργα να ολοκληρώνονται νωρίτερα).

Κατ' εξαίρεση, εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, η περίοδος υλοποίησης των έργων στο πλαίσιο του ειδικού μέτρου του 2016 ύψους 1,6 δισ. EUR παρατάθηκε περαιτέρω έως το τέλος του Ιουνίου 2025, γεγονός που θα επιτρέψει την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων όλων των σχετικών έργων.

Η πρώτη δόση ανήλθε σε 3 δισ. EUR, εκ των οποίων 1 δισ. EUR κινητοποιήθηκε από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και 2 δισ. EUR από διμερείς συνεισφορές από τα κράτη μέλη[24]. Ομοίως, η δεύτερη δόση ανήλθε σε 3 δισ. EUR, εκ των οποίων 2 δισ. EUR διατέθηκαν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και 1 δισ. EUR από τα κράτη μέλη[25].

Όσον αφορά τους πόρους από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, από το ποσό του 1 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2016-2017, κινητοποιήθηκαν 250 εκατ. EUR το 2016 και 750 εκατ. EUR το 2017. Από το ποσό των 2 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2018-2019, κινητοποιήθηκαν 550 εκατ. EUR το 2018, ενώ το υπόλοιπο ποσό κινητοποιήθηκε το 2019.

Σε ό,τι αφορά τις συνεισφορές των κρατών μελών, για την πρώτη δόση τα κράτη μέλη συνεισέφεραν 677 εκατ. EUR στη διευκόλυνση το 2016, 847 εκατ. EUR το 2017, 396 εκατ. EUR το 2018 και 80 εκατ. EUR το 2019. Για τη δεύτερη δόση, τα κράτη μέλη συνεισέφεραν 68 εκατ. EUR το 2018, 202 εκατ. EUR το 2019, 265 εκατ. EUR το 2020 και 166 εκατ. EUR το 2021, ενώ οι υπόλοιπες πληρωμές έχουν προγραμματιστεί έως το 2023. Οι συνεισφορές των κρατών μελών καταβάλλονται απευθείας στον προϋπολογισμό της ΕΕ ως εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο ii) του δημοσιονομικού κανονισμού, και διατίθενται στις γραμμές προϋπολογισμού του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και της Ανθρωπιστικής Βοήθειας, αντίστοιχα.

Εξακολουθεί να παρατηρείται ικανοποιητική αντιστοίχιση μεταξύ του ρυθμού καταβολής των συνεισφορών των κρατών μελών *προς* τη διευκόλυνση και του ρυθμού των εκταμιεύσεων που χρηματοδοτούνται από τις εν λόγω συνεισφορές *από* τη διευκόλυνση.

Στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού σκέλους της διευκόλυνσης, διατέθηκαν 19,50 εκατ. EUR ως αποθεματική ικανότητα για πιθανή χρηματοδότηση μέσων ανταπόκρισης στην εισροή νέων προσφύγων από τη Συρία το 2019. Δεδομένου ότι το αποθεματικό δεν χρησιμοποιήθηκε το 2019, το εν λόγω ποσό διατέθηκε το 2020 για την κάλυψη δράσεων υγείας και προστασίας

[24] Η συνολική κατανομή της συνεισφοράς των κρατών μελών είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[25] https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

και, με τον τρόπο αυτόν, ολοκληρώθηκε η διαδικασία προγραμματισμού για τη δεύτερη δόση.

Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή είχε διαθέσει το πλήρες επιχειρησιακό κονδύλιο της διευκόλυνσης. Από το συνολικό ποσό των 6 δισ. EUR, είχαν εκταμιευθεί περισσότερα από 4,6 δισ. EUR.

Πρόσθετη βοήθεια της ΕΕ προς τους πρόσφυγες στην Τουρκία, εκτός του πλαισίου της διευκόλυνσης

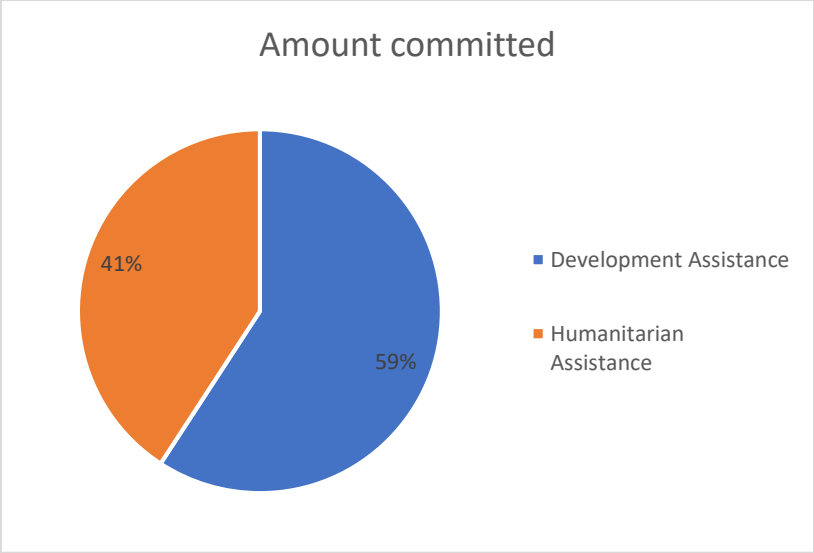
Το 2020 η Επιτροπή διέθεσε 535 εκατ. EUR για τη στήριξη ανθρωπιστικών δράσεων στην Τουρκία εκτός του πλαισίου της διευκόλυνσης. Το ποσό αυτό περιλάμβανε 50 εκατ. EUR για τη συνέχιση της παροχής βοήθειας στους τομείς της προστασίας, της υγείας και της εκπαίδευσης, και 485 εκατ. EUR στο πλαίσιο διορθωτικού προϋπολογισμού για τη συνέχιση του Κοινωνικού Δικτυού Ασφαλείας Έκτακτης Ανάγκης και των προγραμμάτων για την υπό όρους μεταφορά χρημάτων για την εκπαίδευση. Επιπλέον, το 2020, στο πλαίσιο του Μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη (IcSP), θεσπίστηκε πρόγραμμα αξίας 11 εκατ. EUR σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για τη συμβολή στην εναρμόνιση των προσφύγων με διαφορετικά νομικά καθεστώτα σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο δράσης της Τουρκίας σχετικά με την εναρμόνιση και τις προσεγγίσεις της ΕΕ.

Πέραν των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2021, η Επιτροπή πρότεινε να κινητοποιήσει επιπλέον 3 δισ. EUR για τους πρόσφυγες και τις κοινότητες υποδοχής στην Τουρκία για την περίοδο 2021-2023 Τα πρώτα 860 εκατ. EUR της εν λόγω χρηματοδότησης δεσμεύτηκαν στο τέλος του 2021 για τη συνέχιση της στήριξης στους τομείς προτεραιότητας των βασικών αναγκών και της εκπαίδευσης, και της διαχείρισης της μετανάστευσης και του ελέγχου των συνόρων. Για το έτος 2022, έχουν μεταφερθεί 90 εκατ. EUR με βάση την επιχορήγηση του 2021 στο πλαίσιο του ΜΠΒ, και 50 εκατ. EUR στο πλαίσιο της επιχορήγησης των μηχανισμών της ΓΔ HOME του 2021. Επιπλέον, διατέθηκαν 125 εκατ. EUR για ανθρωπιστική στήριξη για το 2022. Το υπόλοιπο ποσό των περίπου 2 δισ. EUR θα προγραμματιστεί τα έτη 2022 και 2023.

4. Εφαρμογή της διευκόλυνσης

Η διευκόλυνση έχει δύο σκέλη, ένα σκέλος «ανθρωπιστική βοήθεια» και ένα σκέλος «αναπτυξιακή βοήθεια». Στο πλαίσιο της πρώτης δόσης, σχεδόν 1,4 δισ. EUR και 1,6 δισ. EUR διατέθηκαν στα αντίστοιχα σκέλη. Δεδομένου του παρατεταμένου χαρακτήρα της συριακής κρίσης, οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης επικεντρώνονται όλο και περισσότερο σε δραστηριότητες κοινωνικοοικονομικής στήριξης και στη δημιουργία ευκαιριών διαβίωσης. Στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης, 1,04 δισ. EUR διατέθηκαν στο σκέλος «ανθρωπιστική βοήθεια», ενώ 1,9 δισ. EUR στο σκέλος «αναπτυξιακή βοήθεια»[26].

Όσον αφορά τη διευκόλυνση συνολικά, η κατανομή της ανθρωπιστικής και της αναπτυξιακής βοήθειας έχει ως εξής:

Αναλυτικές πληροφορίες διατίθενται στον επιγραμμικό πίνακα των έργων[27].

Ο προγραμματισμός της διευκόλυνσης ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2019 και, στο τέλος του 2020, είχε διατεθεί μέσω συμβάσεων το πλήρες επιχειρησιακό κονδύλιο των 6 δισ. EUR, εκ των οποίων 4,6 δισ. EUR είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του 2021.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της διευκόλυνσης παρέχεται βοήθεια βάσει έργων. Οι εκταμιεύσεις εξαρτώνται από την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την υλοποίηση των παρεμβάσεων της διευκόλυνσης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε μη Σύριους πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο. Σκοπός των παρεμβάσεων της διευκόλυνσης είναι πάντοτε η συμμετοχή και των τοπικών κοινοτήτων υποδοχής προσφύγων.

Στο πλαίσιο του σκέλους **«ανθρωπιστική βοήθεια»** παρέχεται στήριξη στους πλέον ευάλωτους πρόσφυγες με την παροχή στήριξης με τρόπο αξιοπρεπή, για την κάλυψη των βασικών αναγκών και την προστασία τους. Επίσης, αντιμετωπίζονται οι ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών με εξειδικευμένους οργανισμούς και εταίρους στον τομέα της υγείας και της εκπαίδευσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ

[26]Το υπόλοιπο ποσό των 60 εκατ. EUR διατίθεται για διοικητική και επιχειρησιακή στήριξη στο πλαίσιο της εφαρμογής της διευκόλυνσης.
[27] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2022-02/Facility%20table_January%202022.pdf

διέπεται από την ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανθρωπιστική βοήθεια του 2007[28], η οποία προβλέπει ότι η ΕΕ, ως φορέας παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, συμμορφώνεται προς τις αρχές του ανθρωπισμού, της ουδετερότητας, της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 214 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και στον κανονισμό για την ανθρωπιστική βοήθεια (αριθ. 1257/96) (αριθ. 1257/96)[29,30].

Στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού σκέλους της διευκόλυνσης, έχουν υλοποιηθεί συνολικά 65 έργα από 21 εταίρους στο πλαίσιο της πρώτης και της δεύτερης δόσης. Σκοπός των εν λόγω έργων είναι η κάλυψη βασικών αναγκών και αναγκών στους τομείς της προστασίας, της εκπαίδευσης και της υγείας των πλέον ευάλωτων προσφύγων στην Τουρκία. Στο πλαίσιο της πρώτης δόσης, περίπου 1,4 δισ. EUR διατέθηκαν μέσω συμβάσεων στο σκέλος «ανθρωπιστική βοήθεια» και 1,3 δισ. EUR εκταμιεύθηκαν, ενώ στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης, 1,04 δισ. EUR διατέθηκαν μέσω συμβάσεων και 964 εκατ. EUR είχαν εκταμιευθεί έως τις 31 Ιανουαρίου 2021.

Στο πλαίσιο του σκέλους **«αναπτυξιακή βοήθεια»** υποστηρίζονται οι πιο μακροπρόθεσμες ανάγκες στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης των προσφύγων, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες και τις ευκαιρίες διαβίωσης, καθώς και στον τομέα των δημοτικών υποδομών. Επίσης, το σκέλος επικεντρώνεται στις ευάλωτες ομάδες και συμπεριλαμβάνει στις παρεμβάσεις του τη διάσταση του φύλου, λ.χ. προστασία των γυναικών και των κοριτσιών από τη σεξουαλική βία και τη βία λόγω φύλου και βελτίωση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη όσον αφορά τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία.

Στο πλαίσιο του αναπτυξιακού σκέλους της διευκόλυνσης, εξακολούθησε να σημειώνεται ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση 26 έργων που ανατέθηκαν μέσω συμβάσεων στο πλαίσιο της πρώτης δόσης. Από τα εν λόγω έργα, 15 έργα συνολικού ύψους 293 εκατ. EUR υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Περιφερειακού Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης (EUTF), πέραν της επιχορήγησης που τελεί υπό άμεση διαχείριση μέσω του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας[31].

Οι εκταμιεύσεις προς τους εταίρους υλοποίησης ανήλθαν σε 2,22 δισ. EUR από σύνολο 3,5 δισ. EUR που διατέθηκαν για αναπτυξιακή βοήθεια στο πλαίσιο και των δύο δόσεων της διευκόλυνσης[32]. Στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης, τον Δεκέμβριο του 2020 διατέθηκε στο σύνολό του μέσω συμβάσεων το ποσό των 1,9 δισ. EUR, εκ των οποίων τα 730 εκατ. EUR είχαν εκταμιευθεί έως το τέλος του Δεκεμβρίου 2021. Στο πλαίσιο του αναπτυξιακού

[28] Κοινή δήλωση του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών.

[29] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 1996, σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια.

[30] Η ανθρωπιστική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βασίζεται σε ετήσια σχέδια εφαρμογής ανθρωπιστικής βοήθειας (HIP) ανά χώρα. Το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των εταίρων της στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας καθορίζεται από τις χρηματοδοτικές και διοικητικές συμφωνίες-πλαίσια που συνάπτει η Επιτροπή με διεθνείς οργανισμούς και από συμβάσεις-πλαίσια εταιρικής σχέσης με μη κυβερνητικές οργανώσεις.

[31] Η διαχείριση των πόρων του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας στο πλαίσιο της διευκόλυνσης γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες για τις εξωτερικές δράσεις που περιλαμβάνονται στον τίτλο IV του δεύτερου μέρους του δημοσιονομικού κανονισμού και στους κανόνες εφαρμογής του.

[32] Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται επίσης εκταμιεύσεις στο πλαίσιο έργων που υλοποιούνται από το Περιφερειακό Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, αλλά δεν έχουν ακόμη καταλογιστεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

σκέλους της διευκόλυνσης έχουν συναφθεί 17 συμβάσεις.

Παρεμβάσεις της διευκόλυνσης ανά τομέα προτεραιότητας

Η πρόοδος που σημειώθηκε ανά τομέα προτεραιότητας, όσον αφορά την υλοποίηση της βοήθειας που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο και των δύο δόσεων της διευκόλυνσης, αναφέρεται στις εξαμηνιαίες εκθέσεις παρακολούθησης της διευκόλυνσης[33]:

Εκπαίδευση

Έχουν διατεθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης περισσότερα από 1,5 δισ. EUR στον τομέα προτεραιότητας της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων 545 εκατ. EUR[34] για εκπαιδευτικές υποδομές.

Στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού σκέλους της διευκόλυνσης, διατέθηκαν περισσότερα από 181 εκατ. EUR για την εκπαίδευση. Το πρόγραμμα για την υπό όρους μεταφορά χρημάτων για την εκπαίδευση (CCTE) εξακολουθεί να εφαρμόζεται με επιτυχία και υποστηρίζει την εγγραφή και φοίτηση παιδιών προσφύγων στο σχολείο μέσω της παροχής διμηνιαίων πληρωμών σε οικογένειες προσφύγων, υπό την προϋπόθεση ότι οι μαθητές φοιτούν κανονικά στο σχολείο. Επί του παρόντος, το πρόγραμμα CCTE χρηματοδοτείται έως τον Αύγουστο του 2022 μετά τη χορήγηση συμπληρωματικής ενίσχυσης ύψους 85 εκατ. EUR στο πλαίσιο του διορθωτικού προϋπολογισμού που συμφωνήθηκε από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή της ΕΕ τον Ιούλιο του 2020. Τον Δεκέμβριο του 2021, 760 858 παιδιά είχαν επωφεληθεί από τουλάχιστον μία πληρωμή CCTE. Επιπλέον, τα παιδιά επωφελούνται από υπηρεσίες προστασίας του παιδιού για να διασφαλιστεί η συνεχής εγγραφή και φοίτηση στο σχολείο, 11 567 παιδιά συμμετείχαν σε δραστηριότητες για την απόκτηση κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων και δραστηριότητες κοινωνικής συνοχής, ενώ 351 μέλη του προσωπικού των σχολείων και 849 γονείς συμμετείχαν σε εκπαίδευση κατά του εκφοβισμού από τη UNICEF.

Όσον αφορά την αναπτυξιακή βοήθεια της διευκόλυνσης, συνεχίστηκε η εφαρμογή της δεύτερης άμεσης επιχορήγησης (γνωστή ως PIKTES[35]) προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας (MoNE) ύψους 400 εκατ. EUR. Το PIKTES στηρίζει τις προσπάθειες του υπουργείου να αυξήσει την ένταξη και την πρόσβαση των παιδιών από τη Συρία σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση. Έως το τέλος του Ιουνίου του 2021, λίγο περισσότερα από 701 000 παιδιά από τη Συρία είχαν εγγραφεί στην επίσημη τυπική εκπαίδευση. Από αυτά, περισσότερα από

[33] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en

[34] Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται 40 εκατ. EUR για την υλοποίηση έργου καθαρής ενέργειας στο πλαίσιο του EUTF (FRIT 1).

[35] Προώθηση της ένταξης των παιδιών από τη Συρία στο τουρκικό εκπαιδευτικό σύστημα (PIKTES).

30 000 παιδιά ήταν στην προσχολική εκπαίδευση, περισσότερα από 322 000 ήταν στην πρωτοβάθμια, 251 323 στην κατώτερη δευτεροβάθμια και 96 361 στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Έως τα μέσα του 2021, 46 766 παιδιά προσφύγων έλαβαν επιπρόσθετη ενισχυτική εκπαίδευση και 60 472 παιδιά προσφύγων έλαβαν εκπαίδευση για την κάλυψη κενών με τη στήριξη της διευκόλυνσης. Όσον αφορά τη στήριξη της διδακτικής ικανότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, σχεδόν 7 000 μέλη του διδακτικού προσωπικού και του υποστηρικτικού προσωπικού απασχολήθηκαν ή αποζημιώθηκαν μέσω του PIKTES από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 2021. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021, 3 500 εκπαιδευτικοί καταρτίστηκαν μέσω του PIKTES στη διαδικτυακή διδασκαλία και στην προετοιμασία υλικού για την ψηφιακή εκπαίδευση.

Ο αριθμός των μαθητών προσφύγων και μαθητών της κοινότητας υποδοχής που έλαβαν υποτροφίες με την υποστήριξη της διευκόλυνσης για τη φοίτηση σε ιδρύματα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΤΕΕΚ) ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκε από 3 700 σε περίπου 13 300. Η πλειονότητα αυτών των μαθητών ήταν πρόσφυγες. Διατηρήθηκε η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων. Οι περισσότερες υποτροφίες (περίπου 12 000) παρείχαν τη δυνατότητα σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να παρακολουθήσουν τεχνικά και επαγγελματικά μαθήματα σε τεχνικά και επαγγελματικά λύκεια και κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης.

Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης συνεχίστηκε η στήριξη για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών υποδομών και τη μείωση του υπερπληθυσμού των σχολείων. Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τον αριθμό των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων που αναβαθμίστηκαν και ολοκληρώθηκαν. Σημαντικό επίτευγμα στην αναβάθμιση ήταν η εγκατάσταση 8 700 διαδραστικών πινάκων σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μέχρι στιγμής, περισσότερες από 12 000 εγκαταστάσεις έχουν αναβαθμιστεί με τη στήριξη της διευκόλυνσης. Επιπλέον, κατασκευάστηκαν συνολικά 117 σχολεία και ξεκίνησε η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης σε 108 σχολεία. Έργο καθαρής ενέργειας ύψους 40 εκατ. EUR του οποίου η σύμβαση είχε συναφθεί στο πλαίσιο της πρώτης δόσης έχει στόχο να παρέχει ενέργεια μέσω δύο ηλιακών πάρκων και ηλιακών συλλεκτών σε 120 σχολικά κτίρια. Η εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών στις στέγες έχει ολοκληρωθεί για τρία σχολεία και έχει επιτευχθεί κατά μέσο όρο 90 % πρόοδος σε επιπλέον 48 σχολεία. Επίσης, ξεκίνησαν εργασίες αποκατάστασης για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης επιπλέον 41 σχολείων και έως το τέλος του έτους καταγράφηκε πρόοδος 70 %.

Προστασία

Συνολικά διατέθηκαν περίπου 212 εκατ. EUR για την προστασία στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, κυρίως μέσω έργων στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού σκέλους.

Το ανθρωπιστικό σκέλος της διευκόλυνσης παρείχε στήριξη στην καταγραφή και την εξακρίβωση των προσφύγων για τη νομιμοποίηση του καθεστώτος τους στην Τουρκία και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες. Εκτός από τις μεμονωμένες παρεμβάσεις προστασίας που αποσκοπούν στην κάλυψη κενών και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων αναγκών και των αναγκών των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο, η προστασία έχει ενσωματωθεί και στους άλλους πυλώνες της στρατηγικής για την ανθρωπιστική δράση (βασικές ανάγκες, υγεία και εκπαίδευση). Γενικός στόχος είναι η καλύτερη αντιμετώπιση των τρωτών σημείων των προσφύγων, η νομιμοποίηση του καθεστώτος τους και η σύνδεσή τους

με ένα ευρύτερο δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών και υπηρεσιών του ΟΗΕ / των ΜΚΟ. Επιπλέον, τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του Καταπιστευματικού Ταμείου της ΕΕ για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης περιλάμβαναν βοήθεια για την υποδοχή προσφύγων σε κοινοτικά κέντρα και για την περαιτέρω παραπομπή ευάλωτων προσφύγων σε κατάλληλες υπηρεσίες.

Στο πλαίσιο του ειδικού μέτρου του Ιουλίου 2019 του αναπτυξιακού σκέλους, διατέθηκε στο τέλος του 2020 μέσω σύμβασης στο Υπουργείο Οικογένειας, Εργασίας και Κοινωνικών Υπηρεσιών άμεση επιχορήγηση ύψους 20 εκατ. EUR. Το σχέδιο αποσκοπεί στη βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών πρόληψης και προστασίας στους πλέον ευάλωτους πρόσφυγες και στα μέλη της κοινότητας υποδοχής.

Υγεία

Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης διατέθηκαν 800 εκατ. EUR στον τομέα προτεραιότητας της υγείας.

Ο κύριος πυλώνας της στήριξης της διευκόλυνσης είναι το έργο SIHHAT, μια άμεση επιχορήγηση προς το τουρκικό Υπουργείο Υγείας, που θα χορηγηθεί σε δύο δόσεις των 300 εκατ. EUR και 210 εκατ. EUR, αντίστοιχα. Το SIHHAT στηρίζει το υπουργείο στις προσπάθειές του για παροχή δωρεάν και ισότιμης πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε 4 εκατομμύρια πρόσφυγες. Ο αριθμός των λειτουργικών κέντρων υγείας για μετανάστες (MHC) ανήλθε σε 180, και 4 091 μέλη υγειονομικού προσωπικού περιλαμβάνονται επί του παρόντος στην κατάσταση μισθοδοσίας του έργου, το 79 % των οποίων είναι συριακής καταγωγής. Ο ρυθμός υλοποίησης του έργου συνεχίζει να είναι ικανοποιητικός, με απτά αποτελέσματα στον τομέα. Το αποθεματικό για απρόβλεπτα στο πλαίσιο του SIHHAT 1 ύψους 4,75 εκατ. EUR για την αντιμετώπιση των αναγκών που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 αποδεσμεύτηκε τον Απρίλιο του 2020, και επιπλέον 1,6 εκατ. EUR διατέθηκαν για τη θεραπεία της νόσου COVID-19 στο πλαίσιο του SIHHAT 2.

Το επακόλουθο έργο SIHHAT 2 (210 εκατ. EUR) βρίσκεται σε εξέλιξη με το τουρκικό Υπουργείο Υγείας από τις αρχές του 2021 για να εξασφαλιστούν ο συγχρονισμός με τη λήξη του SIHHAT 1 και η συνέχιση των υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των προσφύγων έως το τέλος του 2023.

Τα κατασκευαστικά έργα για νοσοκομεία στις επαρχίες Dortyol/Hatay και Kilis πλησιάζουν στο στάδιο της ολοκλήρωσης, με πρόοδο άνω του 95 %. Επιπλέον, σύμβαση ύψους 90 εκατ. EUR για την προμήθεια συμπληρωματικών υποδομών και εξοπλισμού υγείας μικρής κλίμακας ξεκίνησε στο πλαίσιο έργου με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) τον Μάρτιο του 2021.

Εξακολουθούν να εκφράζονται ακόμη ανησυχίες, όσον αφορά την πρόσβαση των προσφύγων που βρίσκονται εκτός της αρχικής επαρχίας καταγραφής τους ή εν κινήσει σε υπηρεσίες υγείας, πρόσβαση η οποία περιορίζεται σε εμβολιασμούς και σε υπηρεσίες έκτακτης ιατρικής βοήθειας. Το γεγονός αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στους πρόσφυγες που βρίσκονται εν κινήσει, στους εποχιακούς εργαζομένους και στους πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν σε άλλες επαρχίες. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά τις αλλαγές πολιτικής και επιδιώκει να προσεγγίσει τον πληθυσμό των πληττόμενων προσφύγων μέσω έργου κινητής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο πλαίσιο του SIHHAT.

Δημοτικές υποδομές

Ποσό 380 εκατ. EUR διατέθηκε σε αυτόν τον τομέα προτεραιότητας στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης της διευκόλυνσης.

Έργα με την Agence Française de Développement (AFD), την Παγκόσμια Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την Illbank στο πλαίσιο του EUTF αποσκοπούν στη βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας όσον αφορά τις δημοτικές υπηρεσίες στους τομείς της υδροδότησης, της διαχείρισης λυμάτων και στερεών αποβλήτων στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο από την εισροή προσφύγων. Επιπλέον, έργο ύψους 25 εκατ. EUR με την Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) παρέχει υποδομές αναψυχής με σκοπό τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής. Η κατασκευή μίας εγκατάστασης μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας αποβλήτων στην επαρχία Gaziantep στο πλαίσιο έργου του EUTF, το οποίο υλοποιείται από το αναπτυξιακό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2021. Στο πλαίσιο της συμφωνίας ανάθεσης καθηκόντων που υπογράφηκε με την ΕΤΕπ, κατά τη διάρκεια του 2021 υπογράφηκαν και δρομολογήθηκαν 15 συμβάσεις έργου συνολικού ύψους 42,4 εκατ. EUR. Όλα τα υπόλοιπα έργα βρίσκονται ακόμη στο στάδιο προετοιμασίας (επισκόπηση σχεδιασμού, προετοιμασία των τευχών δημοπράτησης κ.λπ.)

Βασικές ανάγκες και κοινωνικοοικονομική στήριξη

Περισσότερα από 2,83 δισ. EUR διατέθηκαν για βασικές ανάγκες και κοινωνικοοικονομική στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Σκοπός των παρεμβάσεων στον συγκεκριμένο τομέα προτεραιότητας είναι η διασφάλιση της κάλυψης των βασικών αναγκών των πλέον ευάλωτων προσφύγων και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της αυτοδυναμίας των προσφύγων. Με τον τρόπο αυτό, θα καταστεί δυνατή η σταδιακή μετάβαση από την εξάρτηση από την κοινωνική πρόνοια στην αυξημένη αυτοδυναμία και σε ευκαιρίες διαβίωσης.

Στο πλαίσιο της βοήθειας που παρέχεται από τη διευκόλυνση για την κάλυψη βασικών αναγκών, περισσότεροι από 2,6 εκατομμύρια πρόσφυγες έλαβαν στήριξη που τους επιτρέπει να ζουν με αξιοπρέπεια. Το μεγαλύτερο μέρος της στήριξης παρέχεται μέσω του Κοινωνικού Διχτυού Ασφαλείας Έκτακτης Ανάγκης (ESSN) από το τέλος του 2016, ενός προγράμματος ανθρωπιστικής κοινωνικής βοήθειας που προσφέρει σε μηνιαία βάση μετρητά μέσω συστήματος χρεωστικής κάρτας, σε περισσότερους από 1,5 εκατομμύρια ευάλωτους δικαιούχους πρόσφυγες πλέον[36]. Στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης της διευκόλυνσης, διατέθηκε από τη διευκόλυνση χρηματοδότηση ύψους 500 εκατ. EUR σε αυτό το εμβληματικό πρόγραμμα, και, επί του παρόντος, βρίσκεται στο στάδιο της εφαρμογής από τη Διεθνή Ομοσπονδία του Ερυθρού Σταυρού / της Ερυθράς Ημισελήνου (από τον Απρίλιο του 2020). Με συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους 400 εκατ. EUR εκτός της διευκόλυνσης που εγκρίθηκε από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή τον Ιούλιο του 2020 στο πλαίσιο του διορθωτικού προϋπολογισμού που αναφέρεται ανωτέρω και με πρόσθετη επιχορήγηση ύψους 325 εκατ. EUR που δεσμεύτηκε στο τέλος του 2021 στο πλαίσιο της

[36]Από τον Ιούλιο του 2021, το ESSN έχει μεταφέρει τους πιο ευάλωτους δικαιούχους (ήτοι μονογονεϊκές οικογένειες, νοικοκυριά με περισσότερα από ένα άτομα με αναπηρία, νοικοκυριά με ηλικιωμένους) στο χρηματοδοτούμενο από τη ΓΔ NEAR συμπληρωματικό πρόγραμμα ESSN (C-ESSN). Τον Απρίλιο του 2022, το C-ESSN πρόσφερε βοήθεια σε 363 419 δικαιούχους.

πρόσθετης δέσμης 3 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2023, εξασφαλίζεται η συνέχιση της στήριξης από το ESSN έως το πρώτο τρίμηνο του 2023[37].

Στο πλαίσιο της δεύτερης δόσης, η Επιτροπή υπέγραψε άμεση επιχορήγηση ύψους 245 εκατ. EUR προς το Υπουργείο Οικογένειας και Κοινωνικών Υπηρεσιών, ώστε να καταστεί δυνατή η παροχή μηνιαίας οικονομικής στήριξης σε επίπεδο εφάμιλλο με την κοινωνική βοήθεια που παρέχει σε ευάλωτα άτομα το τουρκικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, ήτοι το συμπληρωματικό ESSN (C-ESSN). Μετά το προπαρασκευαστικό στάδιο, οι πληρωμές στους δικαιούχους ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2021 και θα συνεχιστούν τουλάχιστον έως τα μέσα του 2022. Το έργο υλοποιείται παράλληλα με το ESSN και παρέχει στήριξη σε νοικοκυριά με μονογονεϊκές οικογένειες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρία και άτομα με σοβαρή αναπηρία. Η αντιπροσωπεία της ΕΕ και το προσωπικό του τοπικού γραφείου της ECHO πραγματοποιούν τακτικές συνεδριάσεις για τον συντονισμό της παράλληλης εφαρμογής του ESSN και του C-ESSN.

Εξακολουθεί να παρέχεται πρόσθετη κοινωνικοοικονομική στήριξη στους πρόσφυγες με προφίλ που τους επιτρέπει να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η στήριξη αυτή αποσκοπεί στην αύξηση της απασχολησιμότητας των προσφύγων και προβλέπει επαγγελματική κατάρτιση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων, γλωσσική κατάρτιση, παροχή συμβουλών επαγγελματικού προσανατολισμού, προγράμματα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και απλούστευση της διαδικασίας έκδοσης αδειών εργασίας για την παροχή στήριξης τόσο στους Σύριους πρόσφυγες όσο και στις κοινότητες υποδοχής. Παρέχονται μικρές επιχορηγήσεις για επιχειρήσεις και επιχειρηματική κατάρτιση σε νεοφυείς και υφιστάμενες επιχειρήσεις Σύριων προσφύγων και κοινοτήτων υποδοχής, σε συνεργασία με τον οργανισμό ανάπτυξης μικρών και μεσαίων βιομηχανιών της Τουρκίας (KOSGEB) και την Αναπτυξιακή και Επενδυτική τράπεζα της Τουρκίας (TKYB). Ένα επιπλέον έργο που υλοποιείται επί του παρόντος από την Παγκόσμια Τράπεζα στηρίζει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός μοντέλου κοινωνικής επιχειρηματικότητας για γυναίκες, με σκοπό την παροχή βιώσιμων προσοδοφόρων δραστηριοτήτων τόσο στις ευάλωτες γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία όσο και στις γυναίκες της Τουρκίας. Δύο επιπλέον έργα αποσκοπούν στη στήριξη της απασχόλησης στον τομέα της γεωργίας. Τα έργα θα πρέπει να υλοποιηθούν έως τα μέσα του 2025 το αργότερο.

Διαχείριση της μετανάστευσης

Στον συγκεκριμένο τομέα προτεραιότητας η διευκόλυνση χρηματοδότησε, στο πλαίσιο της πρώτης δόσης, δύο έργα συνολικού ύψους 80 εκατ. EUR.

Το πρώτο έργο παρείχε ενωσιακή στήριξη για την ενίσχυση των ικανοτήτων της Τουρκικής Ακτοφυλακής όσον αφορά την πραγματοποίηση επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης. Το δεύτερο έργο αποσκοπούσε στην παροχή στήριξης στη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης της Μετανάστευσης (DGMM) όσον αφορά τη διαχείριση των επιστροφών από την ΕΕ. Και τα δύο έργα έχουν ολοκληρωθεί.

Πτυχές που αφορούν το φύλο στο πλαίσιο των έργων της διευκόλυνσης

[37] https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20200706IPR82727/prasino-fos-gia-585-ek-euro-gia-surous-prosfuges-se-tourkia-iordania-livano

Η Επιτροπή δεσμεύεται να εφαρμόσει το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων ΙΙΙ «Μαζί προς έναν κόσμο ισότητας μεταξύ των φύλων 2021-2025»[38] σχετικά με την ενίσχυση της ισότητας των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών στην εξωτερική δράση της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η προώθηση, προστασία και εκπλήρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και κοριτσιών, η ισότητα των φύλων και η ενδυνάμωση των γυναικών και κοριτσιών αποτελούν πρωταρχικές προτεραιότητες και στόχους της ΕΕ που καθοδηγούν τις παρεμβάσεις της διευκόλυνσης.

Ειδικότερα, το ανθρωπιστικό σκέλος της διευκόλυνσης διέπεται από την πολιτική της ΓΔ ECHO για θέματα φύλου του 2013 με τίτλο «Gender in Humanitarian Aid: different needs, adapted response» (Η διάσταση του φύλου στην ανθρωπιστική βοήθεια: διαφορετικές ανάγκες, προσαρμοσμένη απάντηση). Αυτό έχει ως συνέπεια να ζητείται από τους εταίρους να διενεργούν αναλύσεις της διάστασης του φύλου κατά την έναρξη των προγραμμάτων, να προσαρμόζουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων σύμφωνα με τους διαφορετικούς κινδύνους και ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι ομάδες φύλου, και να υποβάλλουν έκθεση αποτελεσμάτων με χωριστά στοιχεία ανά φύλο.

Ως εκ τούτου, τα θέματα φύλου λαμβάνονται υπόψη και ενσωματώνονται σε όλα τα έργα της διευκόλυνσης. Για το ανθρωπιστικό σκέλος εφαρμόστηκε δείκτης φύλου–ηλικίας. Οι παρεμβάσεις της διευκόλυνσης σχεδιάζονται με στόχο την προώθηση της παροχής ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες, αγόρια και κορίτσια. Για σκοπούς παρακολούθησης συγκεντρώνονται δεδομένα κατά φύλο. Το αναθεωρημένο πλαίσιο αποτελεσμάτων, που δρομολογήθηκε το 2020, εξακολουθεί να διαχωρίζει δεδομένα από όλους τους σχετικούς δείκτες (76 δείκτες) ανά φύλο, όπως αναφέρεται σε εξαμηνιαία βάση στην έκθεση παρακολούθησης της διευκόλυνσης. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου συνδυάζεται με ειδικές δράσεις που έχουν αναπτυχθεί για να διασφαλίσουν την πρόοδο στον εν λόγω τομέα. Η διευκόλυνση συνεργάζεται με εταίρους υλοποίησης οι οποίοι διαθέτουν άρτια πείρα στη συγκεκριμένη προσέγγιση, καθώς και την ικανότητα διαλόγου με τις τουρκικές αρχές. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF), η μονάδα των ΗΕ για τις Γυναίκες, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον πληθυσμό (UNFPA) και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ).

Ως ειδική συνεισφορά στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και στα συναφή δικαιώματα, η διευκόλυνση υπερκάλυψε τους στόχους της όσον αφορά τις επισκέψεις προγεννητικής φροντίδας. Συνολικά το 97 % των γυναικών προσφύγων έλαβαν μία ή περισσότερες επισκέψεις προγεννητικής φροντίδας, με την πλειονότητα να λαμβάνει τρεις ή περισσότερες. Επίσης, το ποσοστό των λεχώνων που έλαβαν τουλάχιστον μία επίσκεψη μεταγεννητικής φροντίδας έχει αυξηθεί κατά 50 % από το 2018 χάρη στη στήριξη της διευκόλυνσης, ενώ η αναλογία των γυναικών προσφύγων αναπαραγωγικής ηλικίας που εκφράζουν μη καλυπτόμενη ανάγκη για υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας μειώθηκε κατά 18 %. Η παροχή υπηρεσιών υγείας στους πρόσφυγες πραγματοποιείται μέσω του έργου SIHHAT, το οποίο διαχειρίζεται σχεδόν 180 κέντρα υγείας για μετανάστες σε ολόκληρη την Τουρκία.

[38] https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_el.pdf

5. Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της διευκόλυνσης έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να αναπτύσσεται σταδιακά και να βελτιώνεται συνεχώς.

Παρακολούθηση

Το πλαίσιο αποτελεσμάτων της διευκόλυνσης αντικατοπτρίζει το στρατηγικό πλαίσιο της διευκόλυνσης αυτής καθαυτής, καθώς και τις δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και στα λογικά πλαίσιά τους. Το τελευταίο πλαίσιο αποτελεσμάτων και η θεωρία της αλλαγής της διευκόλυνσης κοινοποιήθηκαν στη διευθύνουσα επιτροπή της διευκόλυνσης τον Δεκέμβριο του 2021. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα επιτεύγματα της διευκόλυνσης συνεχίστηκε σε εξαμηνιαία βάση μέσω της περιεκτικής έκθεσης παρακολούθησης της διευκόλυνσης. Η τελευταία έκθεση που καλύπτει την περίοδο έως τον Ιούνιο του 2021 είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο της ΓΔ NEAR[39].

Κατά την εφαρμογή των καθηκόντων παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, η Επιτροπή εξακολουθεί να υποστηρίζεται από ομάδα τεχνικής βοήθειας (SUMAF[40]).

Έως το τέλος του Δεκεμβρίου 2021, είχαν ολοκληρωθεί 193 αποστολές παρακολούθησης: είχαν πραγματοποιηθεί έξι αποστολές παρακολούθησης με γνώμονα τα αποτελέσματα (ROM), 72 αποστολές τεχνικής βοήθειας και 115 αποστολές επιτόπιων ελέγχων / παρακολούθησης· το 65 % των εν λόγω αποστολών επικεντρώθηκε στις συμβάσεις στο πλαίσιο της άμεσης διαχείρισης[41].

Η παρακολούθηση των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των σχεδίων εφαρμογής ανθρωπιστικής βοήθειας πραγματοποιήθηκε από το επιτόπιο προσωπικό της ΓΔ ECHO στην Τουρκία και το περιφερειακό γραφείο της ΓΔ ECHO στο Αμάν, καθώς και μέσω επισκέψεων παρακολούθησης από το προσωπικό των κεντρικών υπηρεσιών. Έως το τέλος του Φεβρουαρίου του 2021, είχαν ολοκληρωθεί 90 αποστολές παρακολούθησης.

Αξιολόγηση

6. Έλεγχος

[39] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en

[40] Τεχνική βοήθεια για τη στήριξη της παρακολούθησης των δράσεων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης για τους πρόσφυγες στην Τουρκία – IPA/2018/393-877.

[41] Σωρευτικά αριθμητικά στοιχεία του 2017.

Στρατηγική ενδιάμεση αξιολόγηση

Η στρατηγική ενδιάμεση αξιολόγηση της διευκόλυνσης κάλυψε την περίοδο σύλληψης, σχεδιασμού και εφαρμογής της πρώτης δόσης, από τη θέσπισή της στο τέλος του 2015 μέχρι τις αρχές του 2021 όταν ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση. Στη συνολική εκτίμηση της αξιολόγησης αναφέρεται ότι η διευκόλυνση ήταν άνευ προηγουμένου σε επίπεδο κλίμακας και προσέγγισης, και κινητοποιήθηκε γρήγορα καλύπτοντας σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των προσφύγων. Συνέβαλε σημαντικά στις βασικές ανάγκες των προσφύγων και κατέστησε δυνατή την ταχύτερη ανάπτυξη των υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης από μέρους της κυβέρνησης , σε σχέση με αυτό που θα συνέβαινε υπό άλλες συνθήκες. Στην αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι υπήρξε καλή συνεργασία μεταξύ της διευκόλυνσης και των κυβερνητικών της εταίρων, παρά τις ενίοτε απαιτητικές μεθόδους, και ότι η διευκόλυνση μπορεί να θεωρηθεί πρότυπο για τις δράσεις για τους πρόσφυγες, με το να επιδεικνύει πρακτική υποστήριξη και αλληλεγγύη με τους πρόσφυγες στην Τουρκία. Στην αξιολόγηση διαπιστώθηκε, επίσης, ότι, μολονότι η μετάβαση από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην ανάπτυξη υπήρξε σε μεγάλο βαθμό ομαλή, η αβεβαιότητα για τις μελλοντικές χρηματοδοτήσεις έθεσε σε κίνδυνο την ικανότητα για αποτελεσματικό προγραμματισμό. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την προσέγγιση ορισμένων προσφύγων που είναι λιγότερο πιθανό να έχουν πρόσβαση σε βοήθεια, και συστήνει αυξημένη πρόσβαση σε υπηρεσίες για μη επαρκώς εξυπηρετούμενους πρόσφυγες και μέτρα για τον μετριασμό των κοινωνικών εντάσεων για τους πρόσφυγες. Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης περιεκτική σύνοψη και ενότητα σχετικά με την απόκριση της διευκόλυνσης στην COVID-19. Η έκθεση παρουσιάστηκε στη διευθύνουσα επιτροπή του Ιουνίου 2021 και στο ευρύτερο κοινό σε εκδήλωση στις αρχές Ιουλίου. Λεπτομέρειες της αξιολόγησης είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/strategic-mid-term-evaluation-facility-refugees-turkey-2016-201920_en

Σε συνέχεια της έκδοσης της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) σχετικά με τη διευκόλυνση[42], τον Νοέμβριο του 2018, η Επιτροπή συνέχισε να εφαρμόζει τις συστάσεις της. Έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος σε σχέση με όλες τις συστάσεις, ιδίως όσον αφορά την ανάπτυξη στρατηγικής για τη μετάβαση, τη συμπληρωματικότητα των μέσων που κινητοποιούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και τη μείωση των έμμεσων δαπανών στήριξης.

[42] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EL.pdf

7. Επικοινωνία και δημοσιότητα

Η στρατηγική επικοινωνίας του 2017 εξακολουθεί να αποτελεί το συνολικό πλαίσιο για τις δραστηριότητες επικοινωνίας, με στόχο την ενίσχυση της προβολής των χρηματοδοτούμενων από τη διευκόλυνση δράσεων.

Στον τηλεοπτικό σταθμό CNN Turk προβλήθηκαν αρκετά τηλεοπτικά επεισόδια με τίτλο «New Beginning» (Νέα Αρχή), στα οποία παρουσιάζονται δέκα διαφορετικές ιστορίες ανθρώπινου ενδιαφέροντος από κοινού με έργα που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Τα επεισόδια προστέθηκαν στο κανάλι της Αντιπροσωπείας της ΕΕ στο YouTube με αγγλικούς υπότιτλους και είναι επίσης διαθέσιμα σε playlist. Διενεργήθηκε ποσοτική έρευνα με σκοπό την αξιολόγηση της αντίληψης του κοινού (συμπεριλαμβανομένης εκείνης των προσφύγων) για τη στήριξη που παρέχει η ΕΕ σε πρόσφυγες στην Τουρκία. Από κοινού με τις οργανώσεις–εταίρους της, η ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ στο πλαίσιο της διευκόλυνσης παρήγαγε και διέδωσε σειρά προϊόντων επικοινωνίας που απευθύνονται στο κοινό της ΕΕ και της Τουρκίας, μεταξύ των οποίων οκτώ βίντεο, τρία τοπικά δελτία Τύπου που καλύφθηκαν από τα μέσα ενημέρωσης της Τουρκίας, και μια ιστορία ιστολογίου.

Εκδηλώσεις και τελετές

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων, η γραμματεία της διευκόλυνσης φιλοξένησε εβδομαδιαίο διαδικτυακό φεστιβάλ κινηματογράφου , με ταινίες που αναφέρονται στη ζωή των προσφύγων. Οι εν λόγω ταινίες παρουσιάζουν διάφορες πτυχές της ζωής των προσφύγων· για παράδειγμα, το ταξίδι της εγκατάστασής τους σε νέα και -μέχρι τότε- ξένα μέρη, τα εμπόδια και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν για να ξεκινήσουν μια νέα ζωή διατηρώντας παράλληλα την ταυτότητά τους στη νέα χώρα, καθώς και τις εμπειρίες τους από τη δημιουργία νέων σχέσεων και την ανάληψη νέων προκλήσεων. Οι ταινίες ήταν διαθέσιμες για μετάδοση σε όλο το Βέλγιο το διάστημα 20-26 Ιουνίου 2021 και περιλάμβαναν ντοκιμαντέρ, ταινίες ζωντανής δράσης, καθώς και ταινίες μικρού, μεσαίου και μεγάλου μήκους[43]. Παράλληλα, η Αντιπροσωπεία της ΕΕ στην Άγκυρα οργάνωσε εκδήλωση με προβολή βίντεο στον Πύργο του Γαλατά στην Κωνσταντινούπολη. Τα βίντεο από αυτή την εκδήλωση, καθώς και η προώθηση του φεστιβάλ κινηματογράφου, προβλήθηκαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της Αντιπροσωπείας της ΕΕ και της ΓΔ NEAR.

Οργανώθηκαν εκδηλώσεις και αποστολές σε διάφορες πόλεις με την παρουσία του επικεφαλής της Αντιπροσωπείας, του αναπληρωτή επικεφαλής της Αντιπροσωπείας και του επικεφαλής των επιχειρήσεων. Επιπλέον, οι εταίροι υλοποίησης προέβησαν στην παραγωγή εκδηλώσεων, ιστοριών, βίντεο και εκδόσεων. Μεταξύ αυτών αξίζει να αναφερθούν η τελετή δενδροφύτευσης σε σχολείο που κατασκευάστηκε με κονδύλια της ΕΕ, μια τελετή παράδοσης ασθενοφόρων στο Υπουργείο Υγείας, βίντεο που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του έργου SIHHAT, καθώς και ιστορίες σχετικά με τα έργα της διευκόλυνσης της Τράπεζας Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB), της *Διεθνούς Ομοσπονδίας των Εταιρειών του Ερυθρού Σταυρού* και της Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC), του αναπτυξιακού προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), της Παγκόσμιας Τράπεζας και άλλων εταίρων. Οι ιστορίες δημοσιεύτηκαν από τους εταίρους υλοποίησης στα δικά τους μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κοινοποιήθηκαν από την Αντιπροσωπεία της ΕΕ.

[43] https://unheardstories.eu/

Παρουσία στα μέσα ενημέρωσης

Διοργανώθηκε εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με τη διάσκεψη της Συρίας του 2021, με βίντεο που επικεντρώνονται στους τομείς που καλύπτονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, καθώς και με ζωντανή μετάδοση στο Facebook και στο Twitter στα αγγλικά και στα τουρκικά. Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης δημιουργήθηκαν και κοινοποιήθηκαν σε λογαριασμούς των μέσων κοινωνικής δικτύωσης πέντε βίντεο που αφορούν πέντε τομείς. Επιπλέον, στον ιστότοπο της Αντιπροσωπείας της ΕΕ δημοσιεύτηκαν δύο ιστορίες σχετικά με τις υπηρεσίες υγείας και την κατασκευή νοσοκομείου.

Τον Ιανουάριο του 2022, υλοποιήθηκε η ψηφιακή εκστρατεία μεγάλης κλίμακας #PowerToBe στην Τουρκία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Σουηδία, την Πορτογαλία και την Πολωνία με σκοπό να γίνει ευρέως γνωστό το Κοινωνικό Δίχτυ Ασφαλείας Έκτακτης Ανάγκης (ESSN). Η εκστρατεία συνεχίστηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά συμπεριέλαβε επίσης τη χρήση διαμορφωτών κοινής γνώμης μικρής και μεγάλης κλίμακας (influencers, micro-influencers) και εταίρων στους τομείς των δημόσιων σχέσεων και των μέσων ενημέρωσης.

8. Συμπέρασμα και επόμενα βήματα

Το 2021 σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην εφαρμογή της διευκόλυνσης. Έχει διατεθεί μέσω συμβάσεων το πλήρες επιχειρησιακό κονδύλιο της διευκόλυνσης και έχουν εκταμιευθεί περισσότερα από 4,6 δισ. EUR. Η διευκόλυνση εξακολούθησε να παρέχει σε πρόσφυγες και κοινότητες υποδοχής στην Τουρκία τη βοήθεια που έχουν τόσο μεγάλη ανάγκη.

Στα επόμενα βήματα περιλαμβάνονται:

- *Συνέχιση της αποτελεσματικής υλοποίησης όλων των έργων προς όφελος των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.*
- *Παρακολούθηση και εφαρμογή των συστάσεων της ενδιάμεσης αξιολόγησης.*
- *Συνέχιση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων επικοινωνίας σχετικών με τη διευκόλυνση.*
- *Διοργάνωση συνεδριάσεων της διευθύνουσας επιτροπής της διευκόλυνσης την άνοιξη και το φθινόπωρο του 2022.*
- *Προγραμματισμός και υλοποίηση πρόσθετης στήριξης σε πρόσφυγες και κοινότητες υποδοχής στην Τουρκία για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επιτευγμάτων της διευκόλυνσης.*